



17.1.2020

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 2.12.2019, VN/6456/2019

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamista koskevaksi lainsäädännöksi**

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta esitysluonnoksesta. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan ulkomaalaislakia (301/2004) muutettavaksi siten, että turvapaikanhakijalle turvapaikkapuhuttelussa annettavaa oikeusapua koskeva säännös ja päätöksen valitusaikaa koskevat säännökset kumottaisiin. Tästä seuraisi, että hakijalla voisi olla tarvittaessa julkisin varoin kustannettu avustaja myös turvapaikkapuhuttelussa. Valitusajat päätöksistä olisivat samat kuin muissakin hallinto-oikeudellisissa asioissa.

Oikeusapulakia (257/2002) ehdotetaan muutettavaksi siten, että asiakohtaista palkkiota koskeva säännös kumottaisiin. Tästä seuraisi, että yksityiselle avustajalle maksettaisiin tarpeellisista toimenpiteistä tuntiperusteinen korvaus.

Ehdotetut muutokset ovat osa hallitusohjelman "Osaava ja osallistava Suomi" sisältöä (s. 87) turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamisesta.

Esitysluonnoksessa todetaan (s. 11) siinä tarkoitettujen muutosten lisäävän valtion varoista maksettavia kustannuksia. Esityksen taloudellisten vaikutusten ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä valtiontalouden kannalta. Esityksessä viitataan julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2020-2023 sisältyviin, turvapaikanhakijoiden oikeusapua koskeviin kohdennuksiin, mutta esityksestä ei käy yksiselitteisesti ilmi, ovatko esitetyt muutokset toteutettavissa jo linjatun rahoituksen puitteissa. Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että esitystä täsmennetään tältä osin.

Esityksessä mainitaan (s. 14) vaihtoehtona esitetyle, tuntiperusteisuutta koskevalle muutokselle asiakohtaisten palkkioiden uudelleen arviointi muuttamatta niitä tuntiperusteisiksi. Vaihtoehdon todetaan olevan taloudellisesti neutraali tai vähän menoja lisäävä. Toisaalta arvioidaan, että vaihtoehdolla menetettäisiin hyötyjä, joita saavutetaan palkkion määräämisen sujuvuudessa ja nopeudessa. Esityksessä ei kuitenkaan

edes yleisellä tasolla arvioida näistä seikoista johtuvia vaihtoehtojen kustannusvaikutuksia tarkemmin. Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna esityksen täydentämistä näiltä osin, jotta vaihtoehtojen vertailu on paremmin mahdollista esityksen jatkovalmistelussa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että esitetyistä muutoksista valtiolle aiheutuvat menot on katettava valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä



Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,  
budjettipäällikkö



Sami Yläoutinen

TIEDOKSI VM/BO/Klimenko, Inha, Taskinen